

گزارش تریپس بید (*Thrips viminalis* Uzel (Thy.: Thripidae) از ایران و معرفی برخی از ویژگی های آن

سولماز راحمی^۱، زهرا هاشمی خبیر^۲، سید ابراهیم صادقی^۳، سعید محرمی پور^۴، محمود شجاعی^۵ و ستار زینالی^۶

۱- نویسنده مسئول، دانش آموخته کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، گروه حشره‌شناسی

۲- کارشناس ارشد، مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی

۳- دانشیار پژوهشی، موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، تهران

۴- دانشیار گروه حشره‌شناسی، دانشکده کشاورزی، دانشیار، دانشگاه تربیت مدرس

۵- استاد، واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی، تهران

۶- کارشناس مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

تاریخ پذیرش: ۸۹/۷/۲۸

تاریخ دریافت: ۸۸/۱۱/۲۱

چکیده

طی بررسی‌هایی که در سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۸ به منظور بررسی میزان آلودگی گونه‌ها و کلنهای مختلف بید به آفات مختلف آن در ایستگاه تحقیقات البرز کرج و نیز ایستگاه تحقیقات صنوبر ساعتلو در استان آذربایجان غربی انجام گردید، تریپسی از داخل جوانه‌های برگی برخی از گونه‌های بید در هر دو ایستگاه تحقیقاتی فوق‌الذکر جمع‌آوری گردید. به منظور تایید هویت علمی، نمونه‌هایی از تریپس‌های جمع‌آوری شده نزد متخصصان ذیصلاح خارجی ارسال گردید و به نام *Thrips viminalis* Uzel شناسایی گردید. افراد ماده این حشره به رنگ قهوه‌ای تا قهوه‌ای تیره می‌باشند (Mound et al., 1976). طول بدن آنها بین ۱۶۸۰-۱۴۴۰ میکرومتر و ساختار پرونوتوم به ندرت قابل تشخیص است و گاهی به صورت قسمتی از مزونوتوم به نظر می‌رسد. متانوتوم دارای دو اندام حسی گنبدی شکل^۱ است. استرنیت اول شکمی در حاشیه جلویی دارای سه اندام حسی ریز می‌باشد. بال جلویی به رنگ تیره و فقط در قسمت قاعده به رنگ روشن است. بندهای سوم و چهارم شاخک زرد-رنگ، ولی بند پنجم در قسمت پایه زرد و در قسمت انتهایی قهوه‌ای رنگ است (Zur Strassen, 2003).

بر اساس بررسی‌های به عمل آمده، این اولین گزارش حضور این تریپس از ایران می‌باشد. به طوری که اطلاعات علمی به چاپ رسیده در مورد این تریپس در منابع علمی بسیار اندک می‌باشد. این حشره در اروپا و منطقه غرب سبیری، روی شاخه‌های درخت بید، به ویژه روی برگهای جوانتر فعالیت می‌کند. علاوه بر این از روی صنوبر (*Populus*) و توسکا (*Alnus*) و نیز علفهای هرز و سایر گیاهانی که زیر این درختان می‌رویند نیز جمع‌آوری شده است (Zur Strassen 2003).

در ایستگاه تحقیقات البرز کرج، حشرات کامل و پوره‌های این تریپس از اواسط خرداد ماه لغایت اواخر مهر از روی گونه‌های *S.triandra*, *S.issatisseusis*, *S.excelsa*, *S.alba*, *Salix acmophylla* جمع‌آوری گردید. البته در شرایط استان آذربایجان غربی حشرات کامل و پوره‌های این تریپس از اوایل تیرماه لغایت اواسط مهر از روی گونه‌های *S. elaeagnosa*, *S. excelsa* و *S.babylonica*, *S.alba* جمع‌آوری گردید. بنابراین تغذیه این حشره از جوانه‌های برگ‌ی بید، سبب خشک شدن و تغییر شکل آنها می‌گردد. به طوری که از داخل هر یک از جوانه‌های برگ‌ی بین ۳-۴ عدد حشره کامل و یا پوره جمع‌آوری گردید.

References:

- Zur Strassen, R., 2003. Die terebranten Thysanopteren Europas. Tierwelt Deutschlands 74. Goecke & Evers, Keltern, Germany.
- Mound, L.A., Morison, G.D., Pitkin, B.R. and Palmer, J.M., 1976. Thysanoptera. Handbooks for the Identification of British Insects, V. 1, Part 2.

Report of willow thrips *Thrips viminalis* Uzel (Thy.: Thripidae) from Iran

S. Rahemi¹, Z. Hashemi Khabir², S. E. Sadeghi³, S. Moharramipour⁴, M. Shojai⁵ and S. Zeinali⁶

1- Corresponding author, Former graduate student, Department of Entomology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, E-mail: solmaz.rahemi@gmail. Com.

2- M.Sc., Agricultural and Natural Resources research Center of West Azarbaijan

3- Research Associate Professor, Research Institute of Forests and Rangelands of Iran, P. O. Box: 13185-116

4- Associate Professor, Department of Entomology, Faculty of Agriculture, Tarbiat Modares.

5- Professor, Science and Research Branch, Islamic Azad University. Tehran.

6- B. Sc., Research Institute of Forests and Rangelands of Iran.

Received: 10.2.2010

Accepted: 20.11.2010

Abstract

In a survey of various pests' infestation, associated with willow species and clones in Alborz and Saattloo research stations in Karaj and Uromiya respectively, a new thrips was found in leaf buds of some willow trees. The species was identified as *Thrips viminalis*. *Thrips viminalis* (Thy.:Thripidae) occurs on the leaves of various *Salix* and some other tree species such as Poplars and Alder, especially on young leaves. It also survives on the understory plants and weeds. The length of the female individuals varied from 1440 to 1680 μm . The Metanotum contain two Campaniform sensilums. There are three tiny sensillums in the center of the front edge of sternite one. Body and front wings are brown to deep-brown with bright base. The third and fourth segments of antenna; flagellums are yellow, and the fifth is basally yellow. The species is fairly common in Europe where it is widely distributed up to western Siberia. This is the first report of *T.viminalis* from Iran. In Alborz research station, *T.viminalis* occurs on *S.triandra*, *S.issatisseusis*, *S.excelsa*, *S.alba*, *Salix* and in Saatloo station, they are on *S.elaegnosa*, *S.babylonica*, *S.alba*, *S.excelsa* between June and October.